באמה גדומה · תסיה וכעכוך °פירש גרומה כרי"ש כמו טתן עץ חת גירומו לז) (ב"ב פח:) ורב יוסף פריך ממתניתא אויר קרקע מפסיקו · °קרקע לאו שלא יהו לח) עליה יוצאים : דוקא לט) שהיה פורח אמה על יסוד ואמה על סובב ובלאו קרא היה תורה אור לסדר כרתא עז) המזבח המערכה

°בני קטורה", בני אחתיה דרבי טרפון הוו[יא] יתבי קמיה דרבי[ט] טרפון פתח ואמר °ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה יוחני אמרי ליה "קטורה" כתיב! קרי עליהם בני קטורה/אמר[ג] אביי · בר הונא אמר רב חמא בר גוריא[ג] "גזירין שעשה משה אורכן אמה ורוחבן אמה ועוביין כמחצי גודש סאה אמר רבי ירמיה באמה[ג] גדומה, אמר רב יוסף *ולאו היינו דתניא °על העצים אשר על האש אשר על המזבח שלא יהו עצים יוצאין מן המזבח בלום/תנן התם *כבש היה לדרומה של מזבח אורך שלשים ושתים על רוחב שש עשרה מנא ה"מ? אמר רב הונא אמר קרא צפונה שיהא ירך בצפון ופניו בדרום, אימא ירך בצפון ופניו בצפון? אמר רבא רמי גברא אאפיה, א"ל אביי אדרבה *תריץ ואותיב גברא? א"ל °רבוע" כתיב[ה] והא מיבעי ליה דמרבע רבועי? מי כתיב מרובע, ולימעמיך מי כתיב רבוע[ו] א"ל "רבוע" כתיב דמשמע הכי ומשמע הכי מייתי לה מהכא דתניא[ז] רבי יהודה אומר °ומעלותיהו פנות קדים °כל פנות שאתה פונה לא יהו אלא דרך ימין[ח] ואימא[ט] שמאל למזרח? לא ס"ל "דתני" רמי בר (*יחזקיה) רם שעשה שלמה °עומד על שנים עשר[י] (עמודים) בכך: שלשה פנים צפונה, ושלשה פנים ימה, ושלשה פנים נגבה ושלשה פנים[יא] מזרחה "כל פנות שאתה פונה לא יהו אלא דרך ימין למזרח" ההוא מיבעי ליה לגופיה: א"כ "פנים, פנים" למה לי? שאל רבי שמעון בן יוסי בן לקוניא את ר' יוסי: אומר היה ר"ש בן יוחי *"אויר יש בין כבש למזבח: אמר לו ואתה אי אתה אומר כן והלא כבר נאמר °ועשית עולותיך הבשר והדם "מה" דם בזריקה אף בשר בזריקה אמר לו שאני אומר עומד בצד מערכה וזורק א"ל כשהוא זורק למערכה דלוקה הוא זורק אן למערכה שאינה דלוקה הוא זורק הוי אומר למערכה דלוקה הוא *זורק והתם משום דלא אפשר[יב] דב פפא אמר כי דם מה דם אויר קרקע מפסיקו אף בשר אויר קרקע מפסיקו. אמר רב יהודה ישני כבשים קטנים יוצאין מן הכבש[יג] שבהן פנים ליסוד ולסובב ומובדלין מן המזבח מלא נימא משום שנאמר "סביב"[יג] ורבי אבהו אמר "רבוע" ואיצטריך למכתב "סביב" ואיצטריך למכתב "רבוע" דאי כתב רחמנא סביב הוה אמינא דעגיל מעגל כתב רחמנא "רבוע" ואי כתב רחמנא רבוע הוה אמינא דאריך וקטין כתב רחמנא "סביב" תנן התם *הכבש והמזבח ששים ושתים תני שתים[יד] וארבעה הוו? *נמצא פורח אמה על[טו] יסוד ואמה על סובב אמר

הולך: למזרח · מהאי קרא לא נפקא לן דרך ימין ומקרא דלעיל דכתיב[ט] קדים שמעון, למזרח דלא תימא דרך ימין למערב ויהא כבש בלפון: מיבעיא ליה לגופיה · להודיעך מושב היס היאך ומנין לך לעמוד סימנו לפינות המקדש בטורי עבודה: אויר יש בין כבש למזבח · שלא היה רחב הכבש טוגע במזבח אלא אויר מעט מפסיק ביניהם: ה"ג אמר לו ואתה אי אתה אומר כן: מה דם · עולה כז) שעומד בארץ וזורק מן הכלי כדכתיב "וזרק" לא בשר בזריקה אלמא אויר יש ומחמת האויר כח) "הוא צריך שעומד בכבש (וזרק) עומד בצד המערכה: כרחם המזבח וזורק כט) (ולהכי אתא קרא): אמר לו כשהוא זורק למערכה דלוקה הוא זורק כו' · כלומר משום הא לא לי קרא פסיקא דעל כרחו הוא זורקו שהרי אין יכול לסרר סביב על ראשי הנעלים שאין המערכה דלוקה שם אלא הימנו והלאה מקום שהמערכה דולקת והתם משום דלא אפשר הוא לא) "לעל" כ) כי אתא קרא לאשמועינן אתא דם אויר בין כבש למזבח לא) לאשמועינן אתא בשיטולו של כבש (אתא) דעומד בצד המערכה וזורק דהפסקה אויר רלפה בעיגן כי דם: מה דם אויר קרקע · הרלפה מפסיק ביני למזבח לא בשר אמר לו כשהוא זורק למערכה דלוקה הוא זורק כו' · אותו שפוגע בו לסובב לג) יצא בזריקתו של כבש לימין ויוצא ומתחיל בשפולו של כבש כו': שני כבשים קטנים יוצאין מן הכבש כו' · אותו שפוגע בו לסובב לג) יצא בזריקתו של כבש לימין ויוצא ומתחיל בשפולו של כבש ונמשך ועולה בלולכסון עד שמגיע לסובב, והפינה ליסוד יוצא למערבו לד) להוליך בו שיריים של חטאת *שיורד מן המזבח פונה לשמאלו ליסוד דרומי ומתחיל לצאת בשיטולו של כבש רחוק מן המזבח כדי שיהא עוד לשפע ולירד ליסוד: משום שנאמר סביב · שיהא היקף למזבח כל דהו ואי הוו מחוברין שוב אין לה היקף אפילו בחוט אין אדם יכול לסובבו: רבי אבהו אמר רבוע · ואי מחוברין לא הוי בניע מרובע: ולימעמיך למיכבד סביב ולימעמיך למיכבד רבוע · ואם על גב דאפקינהו לתרוייהו להך דרשא שלא יהא בנין אחר מחובר לו: דאריך וקטין · אריכו יותר על רחבו ושוות יהא לו: כבש רחמנא סביב · שיהא כל סביביו שוין: שיתין וארבע הוו · דהא תנן לעיל אורך הכבש ל"ב אמה וכן המזבח: ומשני נמצא שרשא סבכא פורח ועולה על כנפיה היסוד והסובב · ומגיע לרחב המזבח נמצאו שני העליונות שלו מובלעים *בשתי אמות לו): ה"ג

בני קטורה · בני אברהם אתם אבל לא בזרע יצחק ויעקב: אבי גרסינן הוו יתבי קמיה דרבי טרפון · ולא הוו אמרי מידי: פתח ואמר · כדי שיבכרו: יוחני · מילתא בעלמא הוא דקאמר כדי לפתוח פיהם: בני קטורה · אינם יודעין לדבר בהלכה: גזירין · שני גזרי עצים לריך תורה אור לסדר כרתא עז) המזבח המערכה

[ערך רגם כ' ע"ב]

ל"ל עצים יח א מיי' פ"ו מהלכות איסורי מזבח הל' ג:

יט ב מיי' פ"ב מהלכות בית הבחירה הל' יג:

כ ג מיי' פ"ו מהלכות מעשה הקרבן יא:

כא ד מיי' פ"ב מהל' בית הבחירה הלכה יג:

עי' רש"ק ופי' כס' פנים מלאכות שכתבתי בל"ע על פוס' דהא לעיל נד. פריך מיניה לרב ומשני לימא כעבד אמה יסוד וכעבד אמה סובב ע"ש

כב ה מיי' פ"ו מהלכות מעשה הקרבן הלכה ד:

כג ו מיי' פ"ב מהלכות בית הבחירה הלכה יד:

כד ז מיי' שם הלכה יג.

נוסחא מגדות ב' זקני עצים טעה מעה

נוסחא/מחבר

הוכחות דבסוף הי' הבנות המצפה

תת נוסחא

בל פינות שאתה פונה לא יהו אלא דרך ימין

יומא נה:

ל"ל מ"ז

נוסחא/מחבר

אמר את אויר בין כבש למצפה

(מראקה)

כי בן יוסי בן לקוניא אין אויר בין הכבש למצפה

כי יוסי בן אויר

נוסחא

ב' כבשים הין בגאים מן הכבש הראשי ואין אי אפשר מחובר למצפה

[מקבלים של בעבוס וכמישור בשלמא וכתרעותא עי' עניך מרכ מרכ]

סוטה עו: (סוטה מח) יומא עו: יז: מה. נח. ע"ל ד' מאיר הכבש בלפון למצפה

[ע"ל יחזקאל]

* ר' ר"ל לקמן דף מצפה דעיקר הוכחה מכאן = למצפה ולא לימין ומשום טעמא טעמא הוכחה = לימין ולא למצפה

פסחים לד. עז. לקמן קד.

ע"ל בהמשנה ע"ק

* נקודה לי יוצא להמשיך הגמ'

זורקו והתם ע"ק

מדות פ"ב מ"ח

לעיל נד. * ר"ל דלא נפ"

דמהכא ע"ק

הוא זורק ע"ק

ובע"ב ע"ק

ע"ל כשיורד ע"ק

* ע"ל דאיתיר כשהגיע כלפי למצפה

בע"ב אמות של מזבח ע"ק

* ר' יוסי: תוס' בהגהות מהרש"ל מאמר דבר ר"יוסף נאמרו בגיחוצא

מדות פ"ב מ"ג

* ר' יוסי: תוס' בהגהות מהרש"ל מאמר דבר ר"יוסף נאמרו בגיחוצא

מדות פ"ב מ"ג

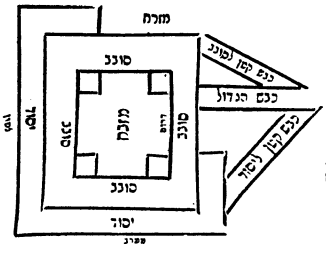

בצפון הא כתיב באריך קרא דלעיל פנות קדים תיבת מזרחה נמחק: יא) אשפר הוא רב: יב) שבהן פונים ליסוד פי' במערבה של כבש היה כבש קטן שבו פונין ליסוד וא"ת למה לי כבש קטן ירד למטה על הרצפה וישתוף שירים על היסוד וי"ל שמא יקרוש הדם אם יאחר כל כך: יג) סביב רבי ואמ"ן נמחק: יד) עיין בהשמטות בסוף הספרא: טו) על היסוד ואמה על הסובב: טז) תיבת המזבח נמחק: יז) אחד ותמיד של: יח) (א"ל) ה"ג אלא רבוע: יט) להא מילתיה דאיתיר רב הונא דכבש בדרום מיהך המזבח מהכא הס"ד ותיבות מייתי תנא נמחק: כ) ומעלותיו · תיבת שתמיד נמחק: כא) ביה הלכך העמידוהו: כב) צפונית דרך שמאל: כד) אלא לימין הס"ד: כה) לן אלא מהכא נפקא: כו) כתיב פנות קדים שמעינן שיהיו הפנות של מזבח לזרח: כז) עולה בוריקה שעומד: כח) האויר הוזקק לזריקה שעומד כו' ותיבת הוא נמחק ותיבת צריך ל"ש: כט) אומר עומד תיבת זורק ל"ש: ל) זורק וגזירת הכתוב הוא הס"ד לא) הוא אלא ע"כ כי: לב) דהיקש אתא לאשמועינן דעומד וכו' חורק דהפסקת אויר רצפה: לג) בין מיטין ותתחיל ויוצא בשפולו: לד) למערבו להיריד בו שירי דם חטאת כשיורד מן המזבח: לה) אין לו היקף: לו) אמות של מזבח הס"ד: לז) גירוסיו כלומר גדולה ורב: לח) מתניתא שלא ירד עצים: לט) דוקא (עיין כתוס' דף מז ע"ב) שהרי היה פורח על אמה יסוד ועל אמה סובב אלא ר"ל אויר בעלמא ספסיקו וא"ת ולמה לי היקש לכך הא כתיב סביב לומר שיהא רבוע ויכולים להקיף בחוט וי"ל דר"ל אויר גדול וכו' · פהר"ם: מ) נפקא וי"ל דרב"א דוקא של משה צריך ארכו כרחבו אבל בבקרש לא לכך צריך רבוע כזה:

גליון הש"ס תוס' ד"ה אויר וכו' קרקע לאו דווקא · עיין לקמן דף מז ע"ב תוספות ד"ה אויר: